

ДИРЕКТИВА 2014/42/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 3 април 2014 година****за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Основният мотив за трансграничната организирана престъпност, включително за престъпните организации от типа мафия, е финансовата печалба. Вследствие на това на компетентните органи следва да бъдат предоставени средства за проследяване, обезпечаване, управление и конфискация на облиги от престъпна дейност. Ефективното предотвратяване на организираната престъпност и борбата с нея обаче следва да се постигнат чрез неутрализиране на облигите от престъпна дейност и следва да бъдат разширени в определени случаи, така че да обхващат всяко имущество, придобито от дейности с престъпен характер.
- (2) Организираните престъпни групи действат без граници и все по-често придобиват активи в държави-членки, различни от тези, в които действат, и в трети държави. Налице е все по-голяма нужда от ефективно международно сътрудничество по отношение на възстановяването на активи и правната взаимопомощ.
- (3) Един от най-ефективните начини за борба с организираната престъпност е предвиждането на тежки правни последици за извършването на такова престъпление, както и ефективното установяване и обезпечаването и конфискацията на средствата на престъпна дейност и облигите от нея.
- (4) Макар съществуващите статистически данни да са оскъдни, сумите, възстановени от облиги от престъпна дейност в Съюза, изглеждат недостатъчни в сравнение с предполагаемите облиги. Изследванията сочат, че макар и уредени от правото на Съюза и националното право на държавите-членки, процедурите за конфискация не се използват достатъчно.
- (5) Приемането на минимални правила ще доведе до сближаване на режимите на държавите-членки в областта на обезпечаването и конфискацията и по този начин ще подпомогне взаимното доверие и ефективното трансгранично сътрудничество.

⁽¹⁾ ОВ С 299, 4.10.2012 г., стр. 128.

⁽²⁾ ОВ С 391, 18.12.2012 г., стр. 134.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 25 февруари 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 14 март 2014 г.

- (6) В Стокхолмската програма и в заключенията на Съвета по правосъдие и вътрешни работи относно конфискацията и възстановяването на активи, приети през юни 2010 г., се изтъква значението на по-ефективното разкриване, конфискация и повторно използване на активи от престъпна дейност.
- (7) Действащата правна рамка на Съюза относно обезпечаването, изземването и конфискацията на активи се състои от Съвместно действие 98/699/ПВР ⁽¹⁾, Рамково решение 2001/500/ПВР на Съвета ⁽²⁾, Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета ⁽³⁾, Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета ⁽⁴⁾ и Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета ⁽⁵⁾.
- (8) Докладите на Комисията относно изпълнението на рамкови решения 2003/577/ПВР, 2005/212/ПВР и 2006/783/ПВР сочат, че съществуващите режими за разширена конфискация и за взаимното признаване на решения за обезпечаване и конфискация не са напълно ефективни. Конфискацията е възпрепятствана от различията в правото на държавите-членки.
- (9) Настоящата директива цели да измени и разшири разпоредбите на рамкови решения 2001/500/ПВР и 2005/212/ПВР. Тези рамкови решения следва да бъдат частично заменени по отношение на държавите-членки, обвързани от настоящата директива.
- (10) Държавите-членки са свободни да предприемат процедури за конфискация, които са свързани с наказателно дело, водено пред компетентен съд.
- (11) Необходимо е да бъде изяснено съществуващото понятие за облаги от престъпна дейност, така че да включва преките облаги от престъпна дейност и всички непреки ползи, включително последващо повторно инвестиране или преобразуване на преки облаги. Следователно облагите могат да включват всякакво имущество, включително когато е било изцяло или частично преобразувано или превърнато в друго имущество, или когато е било смесено с имущество, придобито от законни източници, до стойността, на която се оценяват смесените облаги. Те могат да включват и приходите или другите ползи, произтичащи от облагите от престъпна дейност, или от имуществото, в което облагите са били преобразувани или превърнати, или с което са били смесени.
- (12) В настоящата директива се предвижда широко определение за имущество, което може да подлежи на обезпечаване и конфискация. Това определение включва и правни документи или инструменти, които доказват право на собственост или други права върху това имущество. Тези документи или инструменти могат да включват например финансови инструменти или документи, въз основа на които могат да бъдат предявени иски на кредитори, и обикновено са във владение на лицето, засегнато от съответните процедури. Настоящата директива не засяга съществуващите национални процедури за съхранение на правните документи или инструменти, които доказват право на собственост или други права върху имущество, тъй като те се прилагат от компетентните национални органи или публични структури в съответствие с националното право.
- (13) Обезпечаването и конфискацията по смисъла на настоящата директива са независими понятия, които не следва да възпрепятстват държавите-членки да изпълняват настоящата директива, като използват инструменти, които в съответствие с националното право биха се разглеждали като наказания или друг вид мерки.

⁽¹⁾ Съвместно действие 98/699/ПВР от 3 декември 1998 г., прието от Съвета на основание член К.3 от Договора за Европейски съюз, относно прането на пари, идентифициране, издирване, замразяване, изземване и конфискация на средствата и облагите от престъпление (ОВ L 333, 9.12.1998 г., стр. 1).

⁽²⁾ Рамково решение 2001/500/ПВР на Съвета от 26 юни 2001 г. относно прането на пари, идентифицирането, проследяването, замразяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност (ОВ L 182, 5.7.2001 г., стр. 1).

⁽³⁾ Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства (ОВ L 196, 2.8.2003 г., стр. 45).

⁽⁴⁾ Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно конфискация на облаги, средства и имущество от престъпления (ОВ L 68, 15.3.2005 г., стр. 49).

⁽⁵⁾ Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета от 6 октомври 2006 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация (ОВ L 328, 24.11.2006 г., стр. 59).

- (14) При конфискацията на средства на престъплението и на облаги от престъплението след окончателно решение на съд и на равностойно на тези средства и облаги имущество следва да се прилага разширеното понятие за престъпления, обхванати от настоящата директива. С Рамково решение 2001/500/ПВР от държавите-членки се изисква да позволят конфискацията на средства на престъплението и на облаги от престъпна дейност след постановяване на окончателна присъда, както и конфискацията на имущество, чиято стойност съответства на тези средства и облаги. Тези задължения следва да бъдат запазени по отношение на престъпленията, които не са обхванати от настоящата директива, а понятието „облага“, определено в настоящата директива, следва да се тълкува по подобен начин, така че да обхване и престъпленията, които не са включени в обхвата ѝ. Държавите-членки са свободни да предвидят конфискацията на равностойно имущество съответно като допълнителна мярка или като алтернатива на пряката конфискация, както е уместно съобразно националното право.
- (15) При влязла в сила осъдителна присъда за престъпление следва да бъде възможно да се конфискуват средствата на престъплението и облагите от престъплението, или имуществото, чиято стойност съответства на тези средства или облаги. Такива осъдителни присъди могат да бъдат постановени и неприсъствено. Когато конфискация въз основа на влязла в сила присъда не е възможна, при определени обстоятелства все пак следва да бъде възможно да се конфискуват средства на престъплението и облаги от престъпна дейност, най-малко в случаи на заболяване или бягство на заподозряното лице или обвиняемия. В такива случаи на заболяване или бягство обаче, наличието на неприсъствено производство в държавите-членки би било достатъчно за спазването на това задължение. При бягство на заподозряно лице или обвиняем държавите-членки следва да предприемат всички разумни мерки и могат да изискват съответното лице да бъде призовано по производството за конфискация или уведомено за него.
- (16) За целите на настоящата директива като „заболяване“ следва да се означава невъзможност на заподозряното лице или обвиняемия да присъства на наказателното производство за по-продължителен период от време, в резултат на което производството не може да продължи да се води при нормални условия. От заподозряното лице или обвиняемия може да бъде поискано да докажат заболяването, например като представят медицинско удостоверение, като съдът следва да има право да не приеме удостоверението, ако установи, че то е незадоволително. Правото на лицето да бъде представлявано от адвокат по време на производството следва да не се засяга.
- (17) При изпълнението на настоящата директива в случаи на конфискация на имущество, чиято стойност съответства на средствата на престъплението, съответните разпоредби следва да бъдат приложими, когато предвид конкретните обстоятелства по случая такава мярка е пропорционална, като се вземе предвид по-специално стойността на съответните средства на престъплението. Освен това държавите-членки могат да вземат предвид и дали и до каква степен осъденото лице е отговорно за невъзможността за конфискация на средствата на престъплението.
- (18) При изпълнението на настоящата директива държавите-членки могат да предвидят при извънредни обстоятелства да не се разпорежда конфискация, когато съгласно националното право това би представлявало неоправдано затруднение за засегнатото лице въз основа на обстоятелствата за всеки отделен случай, които следва да бъдат решаващи. Държавите-членки следва да прибегват до тази възможност само в ограничени случаи и следва да могат да предвидят възможност да не се разпорежда конфискация, когато тя би поставила съответното лице в положение, застрашаващо оцеляването му.
- (19) Престъпната дейност на престъпните групи е с широк обхват. При воденето на ефективна борба с организираната престъпна дейност е възможно да има ситуации, когато е целесъобразно осъдителната присъда да бъде последвана от конфискация не само на имуществото, свързано с конкретно престъпление, но и на друго имущество, за което съдът постанови, че представлява облага от други престъпления. Този подход се обозначава като „разширена конфискация“. В Рамково решение 2005/212/ПВР са предвидени три различни набора от минимални изисквания, които държавите-членки могат да изберат с цел прилагане на разширената конфискация. В резултат на това, в процеса на транспониране на това рамково решение държавите-членки избраха различни варианти, което доведе до използването на различни понятия за разширена конфискация в националните юрисдикции. Тези различия затрудняват трансграничното сътрудничество във връзка със случаи на конфискация. Следователно е необходимо да бъдат допълнително хармонизирани разпоредбите относно разширената конфискация чрез определяне на единен минимален стандарт.
- (20) При определяне на това дали дадено престъпление води до икономически облаги държавите-членки могат да вземат предвид начина на извършване (*modus operandi*), например ако условие за извършване на престъпление е то да е извършено в контекста на организираната престъпност или с умисъл за генериране на редовни печалби от престъпления. Това обаче не следва да засяга възможността да се прибегва към разширена конфискация.

- (21) Разширената конфискация следва да бъде възможна, когато съдът е установил по удовлетворителен начин, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение. Това не означава, че трябва да се установи, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение. Държавите-членки могат да предвидят, например, че би било достатъчно съдът да разгледа баланса между вероятностите или да направи разумно предположение, че е в значителна степен по-вероятно въпросното имущество да е било придобито чрез престъпно поведение, отколкото чрез други дейности. В този контекст съдът трябва да разгледа конкретните обстоятелства по случая, включително фактите и наличните доказателства, въз основа на които би могло да се постанови решение за разширена конфискация. Фактът, че имуществото на лицето е несъразмерно спрямо законните му доходи, би могъл да бъде сред фактите, които дават основание на съда да направи извода, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение. Държавите-членки биха могли също така да предвидят изискване за определен период от време, в който имуществото би могло да се счита за придобито чрез престъпно поведение.
- (22) С настоящата директива се установяват минимални правила. Тя не е пречка държавите-членки да предвидят по-широки правомощия в националното си право, включително например във връзка с техните правила относно доказателствата.
- (23) Настоящата директива се прилага за престъпления, които попадат в обхвата на правните инструменти, изброени в нея. В рамките на обхвата на тези правни инструменти държавите-членки следва да прилагат разширена конфискация най-малко по отношение на определени престъпления, както са определени в настоящата директива.
- (24) Обща и все по-разпространена е практиката заподозряно лице или обвиняем да прехвърля имущество на трето лице с негово знание, за да избегне конфискация. Сегашната правна рамка на Съюза не съдържа правно обвързващи правила за конфискацията на имущество, прехвърлено на трети лица. Затова е все по-наложително да се предвиди конфискация на имущество, прехвърлено на трети лица или придобито от тях. Придобиване от трето лице е налице в ситуации, когато например третото лице придобива пряко или косвено, например чрез посредник, имущество от заподозряно лице или обвиняем, включително когато престъплението е извършено от тяхно име или в тяхна полза и когато обвиняемият не притежава имущество, което може да бъде конфискувано. Такава конфискация следва да бъде възможна най-малко в случаите, когато третите лица са знаели или следвало да знаят, че целта на прехвърлянето или придобиването е да се избегне конфискация, въз основа на конкретни факти и обстоятелства, включително че прехвърлянето е извършено безплатно или срещу сума, която е значително по-ниска от пазарната стойност. Правилата за конфискация по отношение на трети лица се отнасят както за физическите, така и за юридическите лица. При всички случаи не следва да се засягат правата на добросъвестните трети лица.
- (25) Държавите-членки са свободни да определят конфискацията по отношение на трети лица съответно като допълнителна мярка или като алтернатива на пряката конфискация, по целесъобразност в съответствие с националното право.
- (26) Конфискацията води до окончателно отнемане на имущество. Налагането на обезпечителна мярка върху имущество може да бъде предпоставка за конфискация и може да бъде от значение за изпълнението на решение за конфискация. Имуществото се запазва посредством обезпечаване. За да се предотврати разпиляването на имущество преди да е постановено решение за обезпечаване, компетентните органи в държавите-членки следва да бъдат оправомощени незабавно да предприемат действия за подсигуряване на такова имущество.
- (27) Тъй като имуществото често се запазва за целите на конфискацията, обезпечаването и конфискацията са тясно свързани. В някои правни системи обезпечаването за целите на конфискацията се счита за отделна процесуална мярка с временен характер, която може да бъде последвана от решение за конфискация. Без да се засягат различните национални правни системи и Рамково решение 2003/577/ПВР, настоящата директива следва да доведе до сближаване на някои аспекти от националните системи за обезпечаване за целите на конфискация.
- (28) Мерките за обезпечаване не засягат възможността определено имущество да се разглежда като доказателство по време на производството, при условие че накрая то бъде предоставено за ефективно изпълнение на решението за конфискация.

- (29) При наказателно производство имуществото може да бъде обезпечено и с оглед на евентуална последваща реституция или с оглед да се гарантира компенсация за вредите, причинени от дадено престъпление.
- (30) Заподозрените лица или обвиняемите често укриват имущество през цялото времетраене на наказателното производство. В резултат на това решенията за конфискация не могат да бъдат изпълнени, като оставят лицата — обект на решения за конфискация, да се ползват от своето имущество, след като изтърпят присъдите си. Следователно е необходимо да се даде възможност за определяне на точния размер на имуществото, което да бъде конфискувано, дори след влизането в сила на осъдителна присъда за дадено престъпление, което да позволи цялостното изпълнение на решенията за конфискация, когато първоначално не е открито никакво имущество или е открито недостатъчно имущество и решението за конфискация остава неизпълнено.
- (31) Тъй като с решенията за обезпечаване се ограничават правото на собственост, тези временни мерки следва да се използват за не по-дълъг срок, отколкото е необходимо за запазване на наличността на имуществото, с оглед на евентуална последваща конфискация. Това може да изисква преглед от съда с цел да се гарантира, че предназначението на мерките да бъде предотвратено разпийаването на имуществото остава валидно.
- (32) Имуществото, обезпечено с оглед на възможна последваща конфискация, следва да бъде управлявано адекватно, за да не губи от икономическата си стойност. Държавите-членки следва да вземат необходимите мерки, включително възможността да продават или прехвърлят имущество, за да ограничат до минимум тези загуби. Държавите-членки следва да вземат съответните мерки, като например създаване на национални централизирани служби за управление на активи, комплекс от специализирани служби или равностойни на тях механизми, с цел ефективно управление на активите, обезпечени преди конфискация, и опазването на тяхната стойност в очакване на съдебно решение.
- (33) Настоящата директива засяга в значителна степен правата на лицата, не само на заподозрените лица или обвиняемите, но и на трети лица, които не са обект на наказателно преследване. Следователно е необходимо да бъдат предвидени специални гаранции и правни средства за защита, за да се гарантира спазването на техните основни права при прилагането на настоящата директива. Това включва правото на трети лица, които твърдят, че са собственици на въпросното имущество или че притежават други вещни права („*ius in re*“) като право на плодopolзване, да бъдат изслушани. Решението за обезпечаване на имущество се съобщава на засегнатото лице по най-бързия начин след неговото изпълнение. Независимо от това компетентните органи могат да отложат съобщаването на такива решения на засегнатото лице поради съображения, свързани с разследването.
- (34) Решението за обезпечаване на имущество се съобщава, наред с другото, за да се даде възможност то да бъде оспорено. Ето защо в това съобщение следва да се указват, поне накратко, основанията или основанията за въпросното решение, като се приема, че това указание може да бъде формулирано съвсем кратко.
- (35) Държавите-членки следва да обмислят предприемането на мерки, които да дават възможност конфискуваното имущество да се използва в обществен интерес или за социални цели. Такива мерки биха могли да обхващат, наред с другото, заделяне на имущество за проекти в областта на правоприлагането и предотвратяването на престъпността, както и за други проекти от обществен интерес и от полза за обществото. Задължението да се обмисли предприемането на мерки води до процедурно задължение на държавите-членки, например за изготвяне на правен анализ или обсъждане на предимствата и недостатъците от въвеждането на мерки. При управление на обезпечено имущество и при прилагане на мерки във връзка с използването на конфискувано имущество държавите-членки следва да предприемат подходящи действия за предотвратяване на престъпно или незаконно инфилтриране.
- (36) Достоверните източници на данни относно обезпечаването и конфискацията на облиги от престъпна дейност са ограничени. За да може да се направи оценка на настоящата директива, е необходимо да бъде събран сравним минимален набор от подходящи статистически данни за обезпечаването и конфискацията на имущество, за проследяването на активи, за съдебната дейност и за разпореждането с активи.

- (37) Държавите-членки следва да се стремят да събират данни за определена статистика на централно равнище с цел тези данни да бъдат изпратени на Комисията. Това означава, че държавите-членки следва да положат разумни усилия за събиране на въпросните данни. Това обаче не означава, че държавите-членки са длъжни в действителност да събират данните, когато е налице несъразмерна административна тежест или когато това води до високи разходи за съответната държава-членка.
- (38) Настоящата директива защита основните права и спазва принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“) и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи („ЕКПЧ“), в съответствие с тълкуването им в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Настоящата директива следва да се прилага в съответствие с тези права и принципи. Настоящата директива не следва да засяга националното право във връзка с правната помощ и не създава никакви задължения за системите за правна помощ на държавите-членки, които следва да се прилагат в съответствие с Хартата и ЕКПЧ.
- (39) Следва да бъдат въведени специални предпазни разпоредби, с които да се гарантира, че като общо правило решенията за конфискация се мотивират, освен в случаите, когато при опростени наказателни производства за леки престъпления засегнатото лице се е отказало от правото си да получи мотиви.
- (40) Настоящата директива следва да се прилага, като се вземат предвид разпоредбите на Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ и Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ относно процесуалните права в наказателното производство.
- (41) Доколкото целта на настоящата директива, а именно да се улесни конфискацията на имущество при наказателни дела, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки, а може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (42) В съответствие с членове 3 и 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Ирландия е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива. В съответствие с посочения протокол Ирландия ще бъде обвързана от настоящата директива само по отношение на престъпленията, обхванати от инструментите, с които е обвързана.
- (43) В съответствие с членове 1 и 2 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и ДФЕС, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързано от нея, нито от нейното прилагане. При условие че участва в съответствие с член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство ще бъде обвързано от настоящата директива само по отношение на престъпленията, обхванати от инструментите, с които е обвързано.
- (44) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива, и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане,

⁽¹⁾ Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (ОВ L 280, 26.10.2010 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 1.6.2012 г., стр. 1).

⁽³⁾ Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане (ОВ L 294, 6.11.2013 г., стр. 1).

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет

1. С настоящата директива се установяват минималните правила за обезпечаването на имущество с оглед на евентуална последваща конфискация и за конфискацията на имущество при наказателни дела.
2. Настоящата директива не засяга процедурите, които държавите-членки могат да използват за конфискуване на въпросното имущество.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „облага“ означава всяка икономическа изгода, придобита, пряко или косвено чрез престъпление; тя може да се изразява във всяка форма на имущество и да включва всяко последващо повторно инвестиране или преобразуване на преки облаги и всякакви стойностни ползи;
- 2) „имущество“ означава имущество от всеки вид, независимо дали е материално или нематериално, движимо или недвижимо, и правните документи или инструменти, които доказват право на собственост или други права върху това имущество;
- 3) „средства на престъплението“ означава всяко имущество, което е използвано или се е предвиждало да бъде използвано, по какъвто и да е начин, изцяло или частично, за извършване на престъпление или престъпления;
- 4) „конфискация“ означава окончателно отнемане на имущество, постановено от съд във връзка с престъпление;
- 5) „обезпечаване“ означава временна забрана за прехвърляне, унищожаване, преобразуване, разпореждане или преместване на имущество, или временно поемане на попечителство или контрол над имущество;
- 6) „престъпление“ означава престъпление, попадащо в обхвата на някой от инструментите, изброени в член 3.

Член 3

Обхват

Настоящата директива се прилага за престъпления, попадащи в обхвата на:

- а) Конвенция, съставена въз основа на член К.3, параграф 2, буква в) от Договора за Европейския съюз, относно борбата с корупцията, в която са замесени длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз ⁽¹⁾ („Конвенция относно борбата с корупцията, в която участват длъжностни лица“);
- б) Рамково решение 2000/383/ПВР на Съвета от 29 май 2000 г. за повишаване на защитата чрез наказателни и други санкции срещу подправянето във връзка с въвеждането на еврото ⁽²⁾;
- в) Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета от 28 май 2001 г. относно борбата с измамата и подправянето на платежни средства, различни от парите в брой ⁽³⁾;

⁽¹⁾ ОВ С 195, 25.6.1997 г., стр. 2.

⁽²⁾ ОВ L 140, 14.6.2000 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 149, 2.6.2001 г., стр. 1.

- г) Рамково решение 2001/500/ПВР на Съвета от 26 юни 2001 г. относно прането на пари, идентифицирането, проследяването, замразяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност ⁽¹⁾;
- д) Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма ⁽²⁾;
- е) Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. относно борбата с корупцията в частния сектор ⁽³⁾;
- ж) Рамково решение 2004/757/ПВР на Съвета от 25 октомври 2004 г. за установяване на минималните разпоредби относно съставните елементи на наказуемите деяния и прилаганите наказания в областта на трафика на наркотици ⁽⁴⁾;
- з) Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност ⁽⁵⁾;
- и) Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета ⁽⁶⁾;
- й) Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета ⁽⁷⁾;
- к) Директива 2013/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 август 2013 г. относно атаките срещу информационните системи и за замяна на Рамково решение 2005/222/ПВР на Съвета ⁽⁸⁾,

както и всички други правни инструменти, ако в тези инструменти изрично се предвижда настоящата директива да се прилага към престъпления, хармонизирани с тях.

Член 4

Конфискация

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията, изцяло или частично, на средства на престъпление и на облаги или на имущество, чиято стойност съответства на тези средства на престъпление или облаги, при условие че има влязла в сила осъдителна присъда за извършено престъпление, включително в резултат на непряко производство.
2. Когато въз основа на параграф 1 не е възможна конфискация, най-малкото в случаите, когато тази невъзможност се дължи на заболяване или бягство на заподозряно лице или обвиняем, държавите-членки вземат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискация на облаги и на средства на престъплението в случаите, когато наказателното производство е образувано за престъпление, което води пряко или косвено до икономически ползи, и производството би могло да приключи с осъдителна присъда, ако заподозряното лице или обвиняемият бяха присъствали на производството.

Член 5

Разширена конфискация

1. Държавите-членки приемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията, изцяло или частично, на имущество, принадлежащо на лице, осъдено за престъпление, което може да доведе пряко или косвено до икономическа полза, когато съдът — въз основа на обстоятелствата по делото, включително конкретните факти и наличните доказателства, като например доказателство, че стойността на имуществото е несъразмерна спрямо законните доходи на осъденото лице, е убеден, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение.

⁽¹⁾ ОВ L 182, 5.7.2001 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 164, 22.6.2002 г., стр. 3.

⁽³⁾ ОВ L 192, 31.7.2003 г., стр. 54.

⁽⁴⁾ ОВ L 335, 11.11.2004 г., стр. 8.

⁽⁵⁾ ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42.

⁽⁶⁾ ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1.

⁽⁷⁾ ОВ L 335, 17.12.2011 г., стр. 1.

⁽⁸⁾ ОВ L 218, 14.8.2013 г., стр. 8.

2. За целите на параграф 1 от настоящия член понятието „престъпление“ включва най-малко следното:
- а) активна и пасивна корупция в частния сектор, както е предвидено в член 2 от Рамково решение 2003/568/ПВР, както и активна и пасивна корупция с участието на длъжностни лица на институциите на Съюза или на държавите-членки, както е предвидено съответно в членове 2 и 3 от Конвенцията относно борбата с корупцията, в която участват длъжностни лица;
 - б) престъпления, свързани с участието в престъпна организация, както е предвидено в член 2 от Рамково решение 2008/841/ПВР, най-малкото в случаите когато престъплението е довело до икономическа полза;
 - в) склоняването или наемането на дете за участие в порнографски представления, или извличането на печалба или експлоатирането по друг начин на дете с такава цел, ако детето е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, както е предвидено в член 4, параграф 2 от Директива 2011/93/ЕС; дистрибуцията, разпространението или предаването на детска порнография, както е предвидено в член 5, параграф 4 от същата директива; предлагането, доставянето или осигуряването на детска порнография, както е предвидено в член 5, параграф 5 от същата директива; създаването на детска порнография, както е предвидено в член 5, параграф 6 от същата директива;
 - г) незаконна намеса в система и незаконна намеса в данни, както е предвидено съответно в членове 4 и 5 от Директива 2013/40/ЕС, когато значителен брой информационни системи са засегнати посредством използването на инструмент, както е предвидено в член 7 от същата директива, проектиран или адаптиран главно за тази цел; умисленото производство, продажба, набавяне за употреба, внос, разпространяване или друга форма на предоставяне на инструменти за извършване на престъпления, поне в случаите, които не се считат за маловажни, както е предвидено в член 7 от същата директива;
 - д) престъпление, което се наказва в съответствие с приложимия инструмент, посочен в член 3 или в случай че въпросният инструмент не предвижда праг за наказанието в съответствие с приложимото национално право, с наказание лишаване от свобода с максимален срок от не по-малко от четири години.

Член 6

Конфискация по отношение на трети лица

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията на облиги или на друго имущество, чиято стойност съответства на облигите, прехвърлени пряко или косвено от заподозряното лице или обвиняемия на трети лица, или които трети лица са придобили от заподозряно лице или обвиняем, най-малко в случаите когато тези лица са знаели или е трябвало да знаят, че целта на прехвърлянето или придобиването е да се избегне конфискация, въз основа на конкретни факти и обстоятелства, включително че прехвърлянето или придобиването е извършено безплатно или срещу сума, която е значително по-ниска от пазарната стойност.
2. Параграф 1 се тълкува така, че да не се засягат правата на добросъвестни трети лица.

Член 7

Обезпечаване

1. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да позволят обезпечаването на имущество с оглед на евентуална последваща конфискация. Тези мерки, които се разпореждат от компетентен орган, включват при необходимост предприемането на спешни действия за опазване на имуществото.
2. Имущество, притежавано от трето лице съгласно посоченото в член 6, може да бъде обект на мерки за обезпечаване за целите на евентуална последваща конфискация.

Член 8

Предпазни клаузи

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, засегнати от предвидените в настоящата директива мерки, имат право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, за да защитават правата си.
2. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че решението за обезпечаване на имущество се съобщава на засегнатото лице по най-бързия начин след неговото изпълнение. В съобщението се посочват, поне накратко, основанията или основанията за съответното решение. Когато това се налага, за да се предотврати възпрепятстване на наказателно разследване, компетентните органи могат да отложат съобщаването на решението за обезпечаване на имущество на засегнатото лице.
3. Решението за обезпечаване на имущество остава в сила само докато е необходимо за опазване на имуществото с оглед на евентуална последваща конфискация.
4. Държавите-членки предвиждат ефективна възможност за лицето, чието имущество е засегнато, да оспори решението за обезпечаване пред съд в съответствие с процедурите, предвидени в националното право. Тези процедури могат да предвиждат, че когато първоначалното решение за обезпечаване се взема от компетентен орган, който не е съдебен орган, това решение най-напред се изпраща на съдебен орган за потвърждаване или преглед преди да може да се оспорва пред съд.
5. Обезпечено имущество, което впоследствие не се конфискува, се връща незабавно. Условиата или процедурните правила, съгласно които се връща това имущество, се определят от националното право.
6. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че всяко решение за конфискация е мотивирано и решението се съобщава на засегнатото лице. Държавите-членки предвиждат ефективна възможност за лице, срещу което е постановена конфискацията, да оспорва решението пред съд.
7. Без да се засягат Директива 2012/13/ЕС и Директива 2013/48/ЕС, лица, чието имущество е засегнато от решение за конфискация, имат право на достъп до адвокат по време на производството за конфискация във връзка с определянето на облагите и средствата на престъплението, за да могат да защитават правата си. Засегнатите лица се уведомяват за това свое право.
8. При посоченото в член 5 производство засегнатото лице има ефективна възможност да оспори обстоятелствата по случая, включително конкретните факти и наличните доказателства, въз основа на които въпросното имущество се разглежда като имущество, придобито чрез престъпно поведение.
9. Трети лица имат право да претендират за право на собственост или други вещни права, включително в случаите, посочени в член 6.
10. Когато в резултат от престъпление пострадалите имат претенции спрямо лицето, което е обект на мярка за конфискация, предвидена в настоящата директива, държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че мярката за конфискация не е пречка за пострадалите лица да потърсят обезщетение.

*Член 9***Ефективна конфискация и изпълнение**

Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да се направят възможно идентифицирането и проследяването на имущество, което подлежи на обезпечаване и конфискуване, дори след окончателна присъда за дадено престъпление или след производство за прилагане на член 4, параграф 2 и за да гарантират ефективното изпълнение на решение за конфискация, ако такова вече е било постановено.

*Член 10***Управление на обезпечено и конфискувано имущество**

1. Държавите-членки вземат необходимите мерки, например като създават централизирани служби, комплекс от специализирани служби или равностойни на тях механизми, за да гарантират адекватното управление на обезпечено имущество с оглед на евентуална последваща конфискация.
2. Държавите-членки гарантират, че мерките, посочени в параграф 1, включват възможност за продажба или прехвърляне на имущество, когато това е необходимо.
3. Държавите-членки обмислят предприемането на мерки, които да дават възможност конфискуваното имущество да се използва в обществен интерес или за социални цели.

*Член 11***Статистика**

1. Държавите-членки редовно събират от съответните органи и поддържат пълни статистически данни. Събраните статистически данни се изпращат на Комисията всяка година и съдържат:
 - а) броя на изпълнените решения за обезпечаване във връзка с престъпления, които попадат в обхвата на настоящата директива;
 - б) броя на изпълнените решения за конфискация;
 - в) предполагаемата стойност на обезпеченото имущество, най-малко на имуществото, обезпечено с оглед на евентуална последваща конфискация към момента на обезпечаването;
 - г) предполагаемата стойност на възстановеното имущество към момента на конфискацията.
2. Всяка година държавите-членки изпращат на Комисията следните статистически данни, ако те са налични на централно равнище в съответната държава-членка:
 - а) броя на исканията за изпълнение в друга държава-членка на решения за обезпечаване;
 - б) броя на исканията за изпълнение в друга държава-членка на решения за конфискация;
 - в) стойността или предполагаемата стойност на възстановеното имущество след изпълнение в друга държава-членка.
3. Държавите-членки се стремят да събират на централно равнище данните, посочени в параграф 2.

Член 12

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 4 октомври 2015 г. Те изпращат незабавно на Комисията текстовете на тези разпоредби.
2. Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.
3. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 13

Докладване

До 4 октомври 2018 г. Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета, в който прави оценка на въздействието на съществуващото национално право в областта на конфискацията и възстановяването на активи, придружен при необходимост от съответните предложения.

В този доклад Комисията прави оценка и на необходимостта от преразглеждане на списъка с престъпления в член 5, параграф 2.

Член 14

Замяна на Съвместно действие 98/699/ПВР и на някои разпоредби от рамкови решения 2001/500/ПВР и 2005/212/ПВР

1. Съвместно действие 98/699/ПВР, член 1, буква а) и членове 3 и 4 от Рамково решение 2001/500/ПВР и първите четири тирета от член 1, както и член 3 от Рамково решение 2005/212/ПВР се заменят с настоящата директива по отношение на държавите-членки, обвързани с настоящата директива, без да се засягат задълженията на тези държави-членки, свързани с крайния срок за транспониране на рамковите решения в националното право.
2. По отношение на държавите-членки, обвързани с настоящата директива, позоваванията на Съвместно действие 98/699/ПВР и на разпоредбите на рамкови решения 2001/500/ПВР и 2005/212/ПВР, посочени в параграф 1, се считат за позовавания на настоящата директива.

Член 15

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 16

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 3 април 2014 година.

За Европейския парламент
Председател
M. SCHULZ

За Съвета
Председател
D. KOURKOULAS